

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa. Zichy Nándor grófhöz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és fapalajdonos:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Bástya-utca 9.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Örvendetes-ukáz.

Székesfejérvár, április 18.

A legsúlyosabb természetű választási visszaéléseket van hivatva megszüntetni a belügyminiszter legújabb rendelete s ez okból örömmel fogadja azt bizonyára minden polgára ez országnak.

Ami a homályba tűnt kormányzat embereinek eszköz volt a legbrutálisabb, a legcinikusabb módon elküvetett törvénysértések palástolására, az most egyik alapkövét fogja képezni a tiszta, igazságos választásoknak, az egészséges parlamentárizmusnak.

Komoly és szigorú hangon világosítja föl a miniszter azokat a híres központi választmányokat, hogy a választási cenzus ne tekintsek többé képzelt fogalomnak, amelyet úgy értelmeztek s alkalmazhattak, amint azt a szájuk íze, no meg a liberalizmus zászlaja alatt garázdálkodott korrupció megkivánta, hanem a választók összeírásánál s a választói jog megállapításánál tartásuk meg ezentul szigorúan a törvényt s felelőség terhé mellett tartózkodjanak bármely visszaéléstől.

Hisszük, hogy a legtöbb törvényhatóság kebelében a megelőgedés hatását fogja kelteni ez ukáz, de azt meg biztosan tudjuk, hogy az ország egyik másik ré-

szében, tegyük föl Csongrádon, Komáromban, Trencsénben: nagy szívfájdalmaknak lesz okozója a rendelkezés. De hogy is ne!! Hisz azok az emberek az évek hosszú sora alatt úgy szólnán beleérték magukat a korrupcióba, erőszakoskodásba, törvénytiprásba anjótól szaturálva van már vérük minden cseppje s amitől elszokni óh de nehéz lesz nekik!

Mit csinál szegény Vadnay Andor ott Csongrádon, ha már „stiklit“ se szabad csinálni a választásoknál, amely stiklik sikerültén valaha oly józúteket nevettek a liberális győzelmi lakomákon?! Ami pedig Sárközy Aurél komáromi nagy ural történik, az meg valóságos kegyetlenség. A derék ur a nemes-ócsai választás sikerült keresztülvitelével éppen vizsgálja a modern liberalizmusból, amikor egy go romba parancs rárvall, hogy kezdje újból tanulni a mesterségét, mert a régi tudománya ma már nem számít. Hát még azok a jó trencsényi urak, akik oly szép multtá dicsekedhetnek, a iknél talán senki sem érti jobban a szavazatírtást, s akiknek kis újjában van minden olyan módszer, melylyel csúffá lehetett tenni a választásokat, — vajjon hogy szokják meg ezek az igaz uton való járást?! Mi azt hisszük, hogy sehogy. Pusztulni kell ezeknek, hogy magjuk se maradjon, mert előbb

nem lesz foganatjuk oly rendeleteknek, melyeknek jog és igazság az alapja,

A tisztességes kormányzat e legújabb megnyilatkozását üdvözljük, mindamellett fájdalmas érzelmeket is kelt föl bennünk. Miért nem köszöntött be pár évvel ezelőtt az új éra? Mily hatalmas táborral állnánk mi most ott bent a parlamentben!

Hiszen csak a felvidékről egész csapat képviselőt hozhatott volna be a néppárt, mert azt tudja az egész ország, hogy néppárté ott a talaj az egész vonalon. Hogy mi történtek ott, tudjuk, nem felejtjük el egy hamar.

Szalavszky birodalmában nevettek a cenzus fogalmán, az jött a választók listájába, akit a Liberális érdekszövetkezet, melyet központi választmányoknak, állandó választmányoknak is csuoltak, jónak látott oda belevenni. Szinte rémületos, mily vakmerőséggel folytatták a szavazatírtás nemes munkáját s mily czinizmussal játszották ki mindenha a törvényt s annak rendelkezéseit. És ez így ment csaknem az egész országban, talán kevesebb inpertenciával, nagyobb óvatossággal, de így ment. Valóban szinte csodálkozunk, hogy a támogatott Kossuth frakció embereinek kívül egyáltalán bejuthatott ellenzéki képviselő a parlamentbe.

A szomorú visszaemlékezések mellett

jelenleg bemutatunk e y érdekes leírást, mely megismerteti velünk ennek az adásvevésnek módzatait.

Éppen most érkeztem vissza a missióra, írja egy híthírdető; bejártam a Kongo némely faluját, hogy kiváltás egykét rabszolgát. Abban a helyzetben vagyok tehát, hogy kimerítő értesítést nyújthatok arról, miképen áll a rabszolgaság ügye a Kongo eme vidékén.

A Kongó mentén bőségesen van rabszolga, különösen a Bangala törzsnél. A rabszolgának itt „mokumbu“ a neve, ami olyan dolgot jelent, melylyel a tulajdonos szabadon rendelkezik: eladja vagy megsemmisíti. A rabszolgát illetőleg ez nemcsak elmélet, mert nagyot nézne a szerezsen tulajdonos, ha valaki megakarná tiltani, hogy a rabszolgát agyonüsse vagy föl-falja. Csak a multkor történt, hogy Mongouga, Monguele falnak törzsfője egyik rabszolgáját földarabolta, megfőzte, elköltötte; cselekedte pedig ezt abban a meggyőződésben, hogy senki ezért neki szemrehányást nem tehet.

Hogy kerül a néger rabszolgaságba? Amennyire én tapasztaltam, itt a Kongo vidékén ezek a forrásai a rabszolgaságnak:

1. Rabszolga szülők gyermekei rabszolgáivá lesznek a szülők tulajdonosának.
2. Minden hadifogoly rabszolga, ha övéi ki nem váltják.
3. Aki házasságtörést követ el, a törvény értelmében rabszolgája a sértett házasságnak, ha maga helyet nem képes rabszolgát állítani.
4. Az adós mindaddig rabszolgája a hitelezőnek, míg tartozását le nem fizeti. Nálunk is dolgozik több napszámos, akik egy négernek a rabszolgái. A tulajdonos megvette őket 300

Az ember-vásár.

— Jelenet a Kongó-vidéki missió-életből. —

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

A rabszolgaság a négerek között oly mély gyökeret vert, hogy azt máról-holnapra megszüntetni nem lehet. Minél jobban terjed a keresztény vallás, annál közelebb jut a szerezsen faj a szabadsághoz. Az evangélium hirdetőit támogatják működésükben azok a külhatalmak is, melyek fegyveres erővel rendelkeznek Afrikában. Ugyanis a rabszolgának sorsa nem egyenlő a négereknél. Vannak törzsek, melyek úgy bántak a rabszolgával, mint egykor nálunk a földesur jobbágyaival; más törzsek a rabszolgaságból élnek a szónak mindkét értelmében. Vadászatot tartanak emberekre, hogy a foglyok egyik részét magok helyett dolgoztassák, másik felének az árán beszerezzék szükségletüket, a legjavát pedig meggyéik. Ezt a mesterséget karhatalom szünteti meg csak.

Mert a rabszolgák eladók, csakugy van rájuk vásár, mint egyéb jószáira; az eladó nem törődik a vevő kilétével, csak az árral. Vehetnek és vesznek rabszolgát a híthírdetők is. A káhnán is csomót kereső nagyképűség kárhóztatja ezt, mintha a híthírdetők a kiváltás által előmozdítanák az emberfogdosást. Még Amerikába sem szállították a négereket, már megvolt a rabszolgaság Afrikában; hiszen a pogányság mindenha megtermette a rabszolgaságot. A meynyit a híthírdetők kiváltanak, az csak egy csöpp a tengerhez képest. A híthírdetők nem azért vesznek rabszolgát, hogy kiváltás, hanem keresztényeket nevelnek belőlük, akiket aztán meglájkák a pogányok, mily elő-

nyösen változtatja át a szerezsen a keresztény vallás. Ha tehetik, váltanak meg híthírdetők felnőtteket is, de leginkább gyermekeket, mert ezeken látszik meg legjobban, hogyan nemesíti meg a keresztény vallás az erkölcsöket. Afrika különféle vidékein vannak már kisded faluk, melyeknek katolikus népén szemlélik a pogány négerek, mily magasan áll fölöttük a kath. szerezsen: jólét, lakás értelem és tisztesség dolgában. Egy-egy ilyen falu közepette a pogány környezetnek ékeszőlő hírdetője az evangéliumnak. Ha egyébbel nem is tudók igazolni azt, hogy a híthírdetők váltanak meg rabszolgákat, a kath. néger falucskák nagy-jelentősége ellensúlyozná a vásárlással kapcsolatba hozott hátrányokat, ha azok léteznének is.

A Berlinben kötött nemzetközi szerződés óta Afrika minden részének van gazdája; az európai hatalmak Afrikában birtokot avval a kikötéssel kaptak, hogy az emberfogdosást és a rabszolgákkal való kereskedést lehetőleg elfojtják. Csakhogy ennyi erővel egyik sem rendelkezik, hogy ezt a bajt az egész vonalon megszüntesse. Emberfogdosás, rabszolgákkal való kereskedés tehát most is fordul elő, de a mult-hoz képest a helyzet sokkal kedvezőbb.

Közép-Afrika nyugati oldalán két nagy terület van a Kongo jobbán a francziák, mindkét oldalán a belgák kezében. Mindkét állam dicséretes törekvést fejt ki, egyebektől eltekintve a rabszolgaság megszüntetése körül is, amennyiben rendelkezésükre állanak a szükséges eszközök. Tőlük telhetőleg a híthírdetők is segítenek apasztani a rabszolgák tömegét, kiváltván európai jötevők álláiraival leginkább gyermekeket az említett czézből. A híthírdetők ebbeli fáradozása többször volt említve lapunkban;

Mai lapunk 4 oldal.

csak növekedik előttünk Széll Kálmán rendeleteinek fontossága és úszintén be kell vallanunk hogy sokat várunk azoktól, különösen, ha a miniszter vaskézrel dolgozik s mihamarabb megtörli a régi rendszer megcsökkönyösödött hiveit, azokat a vidéki hatalmasságokat. Hiszünk hogy, a mely kéz eltudta nyomni, le birta gyürni egy meghonosodott rendszer fejét, el fog az bánni a haldoklásában vonagló korrupció renitens apró ágenseivel is.

— **A kath. autonomia.** Az autonómiai kongresszus kilenczes albizottsága Szapáry Gyula gróf elnöklése mellett tegnap ülést tartott a főrendiházban. Apponyi Albert gróf kivételével, aki nincs Budapesten a bizottság minden tagja jelen volt az ülésen. Szapáry Gyula gróf elnök jelentést tett arról, hogy az albizottság tervezete a mérvadó körökben minő fogadtatásra talált. A bizottság ezt jáválagyó tudomásul vette. Ugyancsak jóváhagyó tudomásul vette a bizottság az elnök azon bejelentését, hogy a huszonhetes bizottságot április 18-ára, délelőtti 10 órára a főrendiház tanácskozó termébe összehívta és a kilenczes albizottságnak 1898. október 1-én tartott ülésében hitelesített munkálatát a huszonhetes bizottság elé terjeszti. A huszonhetes bizottság ülésére való tekintettel Szapáry Gyula gróf bizottsági elnök tegnap délután 5 órakor bizalmas előértekezletre hívta össze lakására a huszonhetes bizottság több tagját, hogy a modus procedendire nézve megállapodjanak. Az előértekezleten

összejöttek a házigazdán kívül *Károlyi Sándor* gróf, *Csekonits Endre* gróf, *Timon Ákos* dr. *Ugron Gábor*, *Gyórfy Gyula*, *Hoványi Gyula*.

— **Az appropriáció és a néppárt.** A néppárt legutóbbi értekezletén történt megállapodás szerint az appropriációs vitában, mely szerdán veszi kezdetét, a néppárt álláspontját *Zichy János* gróf fogja kifejezni.

— **Megtámadt mandátum.** A képviselőház hetedik bíráló bizottsága Barcsay Kálmán elnöke alatt tartott tegnapi ülésében tárgyalás alá vette a *Zámory Béla* Komárommegye nemesőcai választókerületében megválasztott képviselő választásának érvényessége ellen beadott kérvényt. *Günther Antal* dr., a kérvényezők képviselője fulmináns beszédben emelte ki a választáson elkövetett törvénytelenégeket. *Balkay Béla* beszéde után a bizottság abban állapodott meg, hogy április 18-án d. u. 5 órakor tanácskozára ül össze s határozatát holnap szerdán déli 12 órakor fogja kihirdetni.

— **A házszabályok revíziója.** Az országgyűlési szabadlevél párt tegnapi értekezletén a házszabályok revíziója tárgyában javaslatlételre kiküldött képviselőházi bizottság tagjaivá a párt részéről kijelöltettek: *Andrássy Gyula* gr., *Apponyi Albert* gr., *Berzeviczy Albert*, *Csáky Albin* gr., *Gajári Odón*, *Gyurkovics György*, *Horánszky Nándor*, *Mezei Mór*, *Radó Kálmán*, *Radóca János*, *Rohonyi Gyula*, *Szentiványi Árpád*, *Szilágyi Dezso* és *Tisza István* gr. A néppárt *Molnár Jánost*, a függetlenségi párt pedig *Kossuth Ferenczet*, *Győry Ezeiket*, *Tóth Jánost*, *Hentaller Lajost*, *Thaly Kálmánt* és *Polónyi Gézá*t dicsignálja a bizottságra.

„mitako“* árán. Ha nálunk 8 hónapig dolgoznak, kifizethetik gazdájuknak a 300 „mitako“ vételért avagy vehetnek neki más rabszolgát; amint lefizetik a tartozást, a „szomi“ vagyis szabadok sorába lépnek vissza.

Milyen dolga van a rabszolgának gazdájánál? Említettem már, hogy az ur leülheti, megeheti rabszolgáját, akár a csirkét. Hanem mielőtt a rabszolga nyárásra kerülne, itt a vidéken a sorsa nem türethetetlen. Dolgoznia kell ugyan, de a munka nem öli meg. Egész Afrikában a néger csak akkor dolgozik, mikor a nap az égen van; az nem megy a néger fejébe, legyen ur vagy szolga, hogy valaki napkelte előtt, vagy napnyugta után dolgozzék. Sőt ezt a kedvezményt kiterjesztik a boros időre is; hever a néger, mihelyt felhők mögött lappang a nap. Ha az európai, mert néger nem is teszi, avval áll elő, hogy tegnap ilyenkor már dolgozott, a szerezcsen az égre mutatva erősöködik, hogy hiszen nincs nappal. A rabnók még abban a kedvezményben is részesülnek, hogy a főzés miat délután négykor abbahagyják a munkát. A rabszolgának élelmet, italt, lakást gazdája köteles adni. Másut koplaltatják is a rabszolgát, amibe bele is halhat; de a Kongó vidék emberevő törzsei inkább bizlalják, mert nem volna uri dolog, hogy a lakomán ösztövré falatok kerüljenek a vendégek elé.

Kérdezheti valaki: hogyan türethet a Kongó-Állam ilyen undok förtelmet? Vigasztalodjék a kérdező avval, hogy ilyesmi már ritkábban fordul elő; de mikor itt az egyenlítő alatt oly sötétek az éjszakák. A néger megesküszik minden bálványára, hogy emberhus nem kerül terítékre. De aki szeméit és füleit éjjel is nyitva tartja, éjjel úgy 10—11 óra között

* „mitako“ 40 csm. hosszú, 4 mm. vastag lemez sárgarézből.

rövid dobpergést hall olykor; nagy csöndben egy-két sajta távozik a parttól és tart a tolyam egyik szigete felé. Rövid idő múlva éles sikoltás jelzi, hogy elmeztették valamelyik rabszolgának a nyakát. Majd pirosdni kezd arrafelé az égélj: tüzet raktak megsütni a húst. A lakmározás egész csöndben megtörténvén a vendégeskedők békésen visszatérnek a faluba, mintha nem történt volna semmi. Itt a vidéken a néger az emberhúst olyan falatnak tartja, melyhez nincs fogható.

Ha a belga hatóság emberei elriasztják az emberevőket az egyik szigetről átmennek a vétkesek a másikra; sziget pedig ezer és ezer van a Kongó nagy vízében.

A szabad néger kétféle asszonyokat tart: feleségeket és rabnókat. A feleségek szabadok, akiket a szülőktől vásárolt a férj. Az asszonynak rendes ára: 3 férfi rabszolga, 100 „mitako“ egy üveg pelack és néhány sor üveggyöngy. A rabnókat valamely idegen törzsnél vásárolta sokkal olcsóbban; a rabnót az illető harcban fogta el vagy rabolta. Az asszonyép között a feleségek kiváltságokkal bírnak a rabnók fölött.

Munkabeosztás tekintetében igazságtalan a néger, mert a nehezebb munkát p. o. a földmivelést és teherhordást a fekete fehére végzi, a rabnó so sa tehát nehezebb, mint a férfi szolgáé. Ehhez járul még, hogy a rabnónek életét nagyobb veszedelem fenyegeti. Nem messze a missiótól lebetegedett egy négernek egyik felesége; a gondos férj leülte egyik rabnójét, megsütötte és naponkint adott belőle egy darabot a betegágyasnak, hogy magához jöjön. Egy másik helyen állítólag 300 rabszolgát öltek le, mikor a törzsfő meghalt.

Vajjon nem az irgalmasság cselekedete-e, ha a szerencsétlen rabszolgákat kiváltjuk? Miként említém, éppen ilyen bevásárlásról jöt-

Tiszta választások.

A legközelebbi képviselőválasztások előkészítése érdekében ránk nézve nagy fontosságú rendeletet intézett *Széll Kálmán* belügyminiszter a törvényhatóságok állandó választmányaihoz. A miniszter e rendeletével tisztázza a választási jogosultság kérdését s szabatos utasítást ad a képviselő választási névjegyzék kiigazításánál követendő eljárásra vonatkozólag.

A miniszterhez sok panasz érkezett a választói jogosultság alapjának az urbéri egy-negyed teleknek és a földadó minimumnak törvénytelen megállapítása miatt. Ez okból rendeletében kijelenti, hogy az urbéri értelemben vett telek nagyságának megállapításánál egyedül a *Mária Terézia*-féle urbéri szabályozás alkalmazásával, illetőleg az 1836. V. törvény-cikkben meghatározott telekmennyiség az irányadó. Az ezen törvényen mértéktől eltérő nagyságu vagy bármely más urbéri törvényekben ismeretlen elnevezésű (például *antiqua sessio*, *Wort stb.*) telekegység figyelembe nem jöhet.

Az esetleges visszaélések megakadályozása és a választóközönség jogainak még hatóságosabban megvédése végett pedig a következőket rendeli: A központi választmány a megválasztandó összeiró küldöttségeket, különösen azok elnökét szigoruan utasítja, hogy az említett urbéri egy-negyed teleknek a földadominimumnak a beszerzett adatok alapján törvényesen megállapított mennyiséget az 1874. évi XXXIII. törvény-cikk 32. §-a értelmében kitűzött összeirási határnapon a községi előjáróság útján minden községben és körjegyzőség székelyhelyen a legkiterjedtebb módon — *felelősség terhe alatt* — közhírré tegyék. E megállapítás ellen a kihirdetéstől számított nyolc nap alatt panasznak van helye a központi választmányhoz,

tem vissza a missióra; elmondom tehát, miképen történt ez a bevásárlás.

Kaptam május végén négy vég kelmét; Afrika legnagyobb részében a szövetet elfogadják pénz helyett. Mikor tehát azt mondom, hogy kaptam négy vég kartont, az akarom jelezni, hogy kaptam pénzt. Junius 3-án, egy kedden bárkába ültem, hogy átmenjek a Kongó másik partjára. A hajót 25 evezős hajtotta, mégis 6 órába került, míg átjutottam, mert a Kongó igen széles, a sok sziget között pedig nehéz az átvégződés. Másnap egyik faluban vettem egy lélekvesztőt, mert a missión ellopták a ladikot. Az alku meglepően gyorsan megvolt, mert délután kettőkor kezdtük és 6 órakor felütöttük. Minél értékesebb a cikk, annál hosszabb az alkuvás; egy lélekvesztőt 4 óra alatt megalkudni ritkaság. A négernek mindennek sok ideje van.

Beállit multkor hozzám egy néger egy kosárba csős kukoricával.

— Látod, hithirdető, látod: meg akartam ma örvendeztetni szivedet. Nem tudtam miképen cselekedjem ezt, de aztán elhoztam ezt a kukoricát, melyet pedig magamnak ültettem mert mikor eszembe jutott, hogy ez megörvendeztetné szivedet csak nem tarthattam meg magamnak.

„Nagyon helyes, mondám a bőkezű négernek; nagyon szép tőled és én köszönöm is is neked, hogy megakartad örvendeztetni a hittérítő szívet.“

A kukoricát egy zsákba tettem; aztán dolgom után néztem. Kevés vártatra kimentem ismét és a négert még ott találtam, ahol a kukoricát átvettem tőle.

„Hát mit álddigálsz te itt“ kérdém tőle.

(Vége következik.)

mely a panaszokat soronkívül elintézni és hozott határozatait a panaszosoknak haladéktalanul kézbesíteni tartosik.

Az érdekeltek a hozott központi választmányi határozatok ellen a belügyminiszteriumhoz intézett fellebbezésüket a kézbesítéstől számított 8 nap alatt a központi választmány elnökénél benyújthatják, a ki az esetleges fellebbezéseket észrevételei és a vonatkozó tárgyviratok kíséretében legkésőbb 3 nap alatt a belügyminiszterhez fölterjeszteni köteles. A központi választmány az összeíró küldöttségeket kötelességeik pontos és lelkiismeretes teljesítésére azzal a hozzáadással utasítsa, hogy netáni törvénysértés vagy kötelességmulasztás illetőleg megokolt panasz esetén az 1874. évi XXXIII. törvénycikk 92. §-ában gyökerező fegyelmi jogát teljes szigorral fogja érvényesíteni a miniszter.

A névjegyzékek kiigazítását illetőleg ezeket mondja a miniszter:

A névjegyzékek kiigazítására a központi választmány az előintézkedéseket május első napjaiban köteles megtenni s az összeíró küldöttségek május 31-ikéig okvetlenül befejezik működésüket, mire a központi választmány a névjegyzékek összeállítását június 15-én tartozik megkezdeni s ezt kihirdetni. Az ideiglenes névjegyzék július 2—25. napjaiban közszemlén van s a főlészálások július 5—15-éig adandók be, az ezekre vonatkozó előterjesztéseket pedig július 16—25. napjaiban fogadják el. E főlészálásokra és észrevételekre a központi választmány köteles 20—30-ika közt meghozni határozatait s azokat szeptember 30-ikáig közszemlére tenni s az érdekelteknek kézbesíteni. E főlészálások és észrevételek október folyamán a kuriához terjesztendők s a névjegyzék végleges összeállításának december hó 30-ika előtt meg kell történnie. A névjegyzék végső összeállítását illetőleg különösen figyelmezteti a miniszter a központi választmányokat, hogy minden egyes választó neve teljesen kiirassék, a névjegyzéknek az életkort feltüntető rovata minden egyes választóra nézve a legnagyobb pontossággal kitüntessék és a névjegyzékek községenkint, városrészenkint, kerületenkint, valamint a választói jog alapja című rovatok szerint is pontosan összeszittessenek.

Ezeknek kijelentése után elvárja a miniszter, hogy a központi választmányok e körrendelet állandó szem előtt tartása mellett, a maga intézkedési és felügyeleti hatáskörében, különösen pedig a felmerülő panaszok elbírálása, továbbá a megszábot záros határidők megtartása körül felelősségének tudatában, a megkívántató gondnal és pontossággal fog eljárni.

UJDONSÁGOK.

— **Óvációk a szent atyának.** Ő szent-sége a pápa tegnapelőtt jelen volt az ünnepi misén, a melyet koronázásának évfordulójára alkalmából a Szent-Péter-templomban tartottak. Már reggeli nyolcz óra óta nagy sokaság, köztük sok idegen özönlött a bazilikába. A Szent-Péter-téren a rend fenntartásáról olasz csapatok gondoskodtak. Az ünnepi szertartás délelőtt 10 óra 35 perczkor kezdődött a prelátusok, püspökök és bíborosok bevonulásával, kik gyalog mentek a pápa előtt, a kit a belső lépcsőn gyaloghinton hoztak le a szent-ségek kápolnájába, honnan püspöki ornátusban, a tiarával a fején, a szédia gesta-

torián ülve vitték a templom nagy hajójába, a hol áldást osztott. A jelen voltak a pápát meleg óvációkban részesítették, a melyek elvegyültek az egyházi kar által énekelt „Tu es Petrus“ hangjaiba. Az óvációk folyton tartottak, míg a pápa a trónhoz ért, a mely a bazilika hátsó részében, a bíborosok ülései közepette volt föllállítva. Ő szent-sége helyet foglalt a trónon, mire *Mazzela* bíboros ünnepi misét celebrált. A mise után a pápa nagy áldást osztott, mire megújuló lelkesült óvációk között déli 12 óra 35 perczkor a szent-ségek kápolnáján keresztül visszatért lakosztályába. Az ünnepen jelen volt a diplomáciai kar, a patricziátus és számos előkelőség. Rendzavarás sehol sem történt. A pápa épp oly jó szinben var, mint betegsége előtt volt. Az óvációk, a melyekben részesült láthatólag megörvendezteték.

— **Főpásztorunk körlevele.** *Steiner* Fülöp dr. megyés püspökünk most bocsátotta ki az V. körlevelét. E körlevélben ő méltósága első sorban közli azt a levelet, melyet a szentatya *Gibbons* balmorei érsekhez intézett. Ő szent-sége helytelenit bizonyos amerikaiak mondott szokásokat s ezt tudtára adja az érseknek. A püspök azután közli az inkvizíciók szent kongregációja által kiadott válaszokat arra nézve hogy milyen magatartást követendő, oly haldoklónál, aki polgári házasságban él egy nem katolikus féllle. A körlevél tartalmazza továbbá a földmivelési miniszter áti átát a szőlőművelés előmozdítás ügyében, továbbá a kultuszminiszter rendeletét a tudóvész ellen való védekezésről. A prossynodálni vizsgálatok határidejeül ő méltósága május 24-ikét és 25-ét tűzte ki s ki tűz két pályakérdést. A körlevél dispoziციонаlis részét már ismertettük volt s a püspöki rendelkezésekhez csak annyit teszünk még, hogy *Horváth* István szent-Ferencrendi áldozó pap világiassittván. átvétetett a székesfejérvári egyházmegyébe s a tököli plébániára kaplannak küldetett illetve ez állásában megerősített.

— **Vizi vadászat.** Folyó hó 13-án folytaták a velencei tavon a vadászatot. A borult esőre hajló időjárás miatt a rendez főuri vadásztársaságból sokan távol maradtak, a vadászat azonban mégis sikerült volt, sőt zsákmány tekintetéből az előzőket túlhaladta. Esett 864 drb. vadszárnyas. Ez eredményes vadászatot részt vettek: *Bruchard-Béla* Rudolf, *Czirák* Antal és Béla grófok, *Chernel* István, *Esterházy* László, Béla és Pál grófok, *Füth* Miklós báró, *Meszlény* Benze és Pál, *Nagy* Gyula és Pál, *Róth* József, *Sarközy* István, *Zichy* István és *Kázmér* grófok.

— **Esküvő.** F. hó 17-én délelőtt 1/2 12 órakor a helybeli székesegyházban tartotta meg esküvőjét *Halmi Nándor* tánczi intéző özv. *Tatter* Antalné szül. *Fischer* Ilona urhölgygel.

— **Némajáték és előképek.** Összeállították már a programját annak az élvezetet ígérő előadásnak, melyet a helybeli négyelet javára május hóban a színház helyiségeiben rendezni fognak. Két előadás lesz és pedig május 13-án és 14-én. Az elsőnek ez a műsora: *Gyurkovits* leányok. Hajnal virradása. Kedvenczek. Karácsonyi dal. Aranyos bácsika. Tavasz ébredése. (Némajáték) A május 14-iki előadás programját a következőképpen

állították össze: *Gyurkovits* leányok. Füzértáncz. Gyermekek farsang. Aratási jelenet. Cornélia. Tavasz ébredése. (Némajáték). Mindkét napon este 8 órakor kezdődik az előadás. A szünetek alatt a helybeli honvéd zenekar *Fricsaj* karmester vezetésével hangversenyt ad. A helyáratok imígyen szabta meg a rendezőség: Földszinti és I. emeleti páholy 8 frt., II. emeleti páholy 5 frt., I. rendü zártzék 1 frt 50 kr., II. rendü zártzék 1 frt 20 kr. Földszinti állóhely 50 kr. Katona és deákjegy 30 kr. II. emeleti ülőhely 50 kr. II. emeleti állóhely 30 kr. Karzati ülőhely 30 kr., állóhely 20 kr. A páholyok 1 frt felülfizetése mellett *Reé* Istvánné urnő egyleti pénztáros lakásán (Nádor-utca) május 1—10-ig délelőtt 9—12 óra között előjegyvezetők s a jegyek az ár lefizetése mellett nyomban át is vehetők. Egyéb jegyek május 11-ikétől kezdve délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig a színházi pénztárnál válthatók meg.

— **Sakk-estély** volt városunkban f. hó 15-én, mely alkalommal az amatőrök egész serege küzdött *Ecner* Győző főreáliskolai tanár ellen. A csatározás 9 órakor este vette kezdetét és majdnem éjjel után egy óráig tartott. Az eredmény *Exuere* és e sport amatőr champion-jára kedvező kimenetelű volt. Azt hisszük, hogy többazor is fogjuk élvezhetni a sport e kiváló nemét.

— **Vizsgálati hangverseny.** Ifj. *Jámbor* Zsigmond zenemester növendékeivel nagy és előkelő publikum előtt tartotta meg most vasárnap a színházban rendez évi vizsgálati hangversenyt. Mindnyájan, kik a kellemes szóalkozásban részt vettek, csak dicsérőleg nyilatkozhatnak az eredményről. A fiatal zenetanító a hegedűjáték minden megkívántató elemét, s finom érzelmait ontogatta növendékeibe. A műsor több csinos számot tartalmazott. Felemlítjük *Schmidegg* Ilonka *Mazus* F.-től való „Trió“-ját, melyet a kis kisasszony jó technikával és könnyűséggel játszott le. *Görgey* József főgyimn. IV. oszt. tan. *Lieding* O. „Magyar Ábránd“-ját és *Furkas* Béla főgyimn. IV. oszt. tan. *Kéler* Béla „Magyar vigjáték nyitány“-ját játszották el ügyesen. Dicséretet érdemel *Rehorska* Vilmos is, aki tanítójával *Anré* L.-nek „*Alpesi ibolya*“ című idillikus landlerjét adta elő. Végül *Müller* Ferencz „Tobozó Induló“-ját játszották el zenekarban szép sikerrel. Elismeréssel kell lennünk *Grossinger* Brigitta urhölgygel szemben is, ki játékaival és zongora kíséret nehéz feladatával szerzett dicséretet önmagának.

— **Vizsik a Hentzi szobrot.** Most szombaton reggel kezdték meg a budai Hentzi szobor szétrombolását. A szobor csuca fölé fergatható vasuti sínpart tettek, a melyen egy vasuti kocsi áll. Ebbe a kocsiába a szobor részeit csigával vonják föl és ugyancsak csigával eresztik le arra a kocsira, mely a Lipót mezőre, a cs. és kir. hadapródiskolába viszi. Eddig mindegy hét kocsira való szoborrészt szállítottak ki. A bontást a jövő hét vége felé fejezik be. A szobor súlyát szakértők nyolcz-száz métermázsára becsülik. A szobornak több száz része van s még a legkisebb vasrúza is csuvarral van megerősítve.

— **Visszatérés.** Megható ünnepélynek voltannai e hó 16-án e vaáli kath. hívek a mikor *Horváth* Juhanna 19 éves ev. ref. hajadon elhagyva kálvin tanát, visszatért öni hitére. A szertartást végző plebános, *Turini* Sebő szép beszédet intézett a visszatérthez.

— **Jégverés.** Császár fejérmegyei község határára erős jégeső volt tegnapi. Eső nélkül babszem nagyságu jég esett sűrű tömegben, a veszedelem szerencsére csak nagyon rövid ideig tartott s így nem igen tett nagy kárt. Legtöbbször a virágzásban levő gyümölcsfák szenvedtek. A jégverés hossza keskeny vonalban néhány mért-földnyi távolságban húzódott s a vége Sárkeresztúr határig nyúlt.

— **Hirtelen meghalt.** Kovács János lepsényi illetőségű napszámos, e hó 12-én éjjel haza ment, lefeküdt, s többé fel sem ébredt.

— **Tűz.** Polgárdin, illetve a gróf Batthány Géza tulajdonát képező „Felső major“ pusztán f. hó 7-én reggel 1/2 6-kor tűz keltett ki, mely a gazdasági lakást és az avval egybe épített mosókonyha tetőzetét elhamvasztotta. A kár 200 forint.

— **Névmagyarosítás.** Wlász Miksa móri szül. budapesti lakos, saját és kiskorú Géza fiának vezették nevét, a belügyminiszter engedelmével „Vértess“-re változtatta.

— **Öngyilkosság.** Kuljai Pál zöldfa-utcai lakos szombaton este bepálinkázott, aztán a sárpentelei dombos szigett mellett folydogáló csatornába belelőtte magát.

— **Daczára a folyton tartó áremelkedésnek a selyem árukban, Schubert és Schlesinger cégénél valódi kínai pongis-selymek, melyek előbbi ára 1 fnt 40 kr. volt, a legszebb színárnyalatokban és tönkre tehetetlen jó minőségben most — 65 krért — kaphatók.**

— **Agyonütötte a gerenda.** Kovács József Széchenyi-utcai lakos a szénakazalt-alátámasztó gerenda, mely vizsgálódása közben reá dőlt — agyonütötte.

— **Dr. Robitsék Ferenc nagymarosi plébános harmadik zarándoklata Lourdesba.** E híres kegyhelyre az idén is nagyobb számú résztvevőből álló zarándoklat indul dr. Robitsék Ferenc esp. plébános lelki vezérére alatt. A hálókocsiv 1 ellátott különvonat augusztus hó 21-én indul Budapestről — Kanizsa — Pragerhof — Marburg — Franzensfeste — Alán át Milanóig, ahol a társaság megpihen. Innen Génunán és a Rivierára mentén Marseille-ig folytatja útját mely második pihenő állomásnak van kiszemelve. Egy napi pihenés után egész Lourdesig utazik a társaság, hova augusztus 26-án, reggel érkezik meg. Négy napos időzés után történik a visszautazás, szintén külön vonattal Nizzaig s innét 1 napi tartózkodás után Génunán, honnan ismét 1 napi tartózkodás után Milano — Verona — Franzensfeste-nt a társaság szeptember 5-én hazaér. Különös kedvezményekre a visszautazásakor a tranzia határtól kezdve az együtt utazás kötelezettsége megszűnik s mindenkinek jogában áll a társaságtól elválva, függetlenül tenni meg hazatérő útját. Az egész utazás kizárólag vasuton történik. Részvételi árak: I. oszt. 220 fnt, II. oszt. 170 fnt, III. oszt. 100 fnt 8 napi rendes szállodai ellátással. Részvételi programok kaphatók Msgr. dr. Robitsék Ferenc esp. plébánosnál, Nagymaroson (Hont megye) ki a jelentkezéseket már most elfogadják.

I R O D A L O M.

A Spiritizmus keresztény katolikus megvilágításban. E czimen jelen meg egy nagyon talpra esett és időszerű könyv Mayer Béla Kalocsai bananak neve alatt. Közismereti Spiritizmusnak, az ókor sötétjéből előrántott eme misztikus babona hitnek felújítása napjainkban.

A XIX. század felvilágosodása valóságos hitvallása tette a spiritizmust e modern nekromantiát, melyben mindaz megtalálható, mit az előbbi és kor bolond rajongásában és babonáságában hátra hagyott az utókornak. Oly gonosz, oly napszámos módra és általánosan még a pogány korszakban sem ízetet a halott idezés kényszerre, mint a spiritizmus által napjainkban. Egyesek családok egész községek tanulatlan népe tánczoltatja a háromlábú asztalt, kergeti a poharat vagy ezüst forintot, hogy érinkezésbe lépjen a tulvilág szellemeivel, s eme fenséges eszközökkel nyerjen felelet megholtjainak lelkétől. Tréfából, unalom, vagy időtöltésből, de kiválóan a hölgyek foglalkoznak a spiritizmussal természetesen a titok leple alatt. És ha kérdéseikre a az asztal, vagy pohár értelmet feltételező feleletet ad, úgy megingathatlan meggyőződésé válik bennük, hogy tényleg megholt szeretteik lelke szól hozzájuk a tulvilágról. Ha ismernék azokat a feleleteket adó szellemeket úgy közelebről aligha tartanák kezeiket alkonyat idejében, félhomályos szobában a háromlábú asztalkán hogy megidézzék őket. Eme szellemekre szoktunk gondolni, midőn a „Mia'yánk“ utolsó kérését mondjuk: „De szaiad“ s meg a „Gonosztól.“ — A megjelent könyv felvilágosítást ad mindazoknak, kik foglalkoznak a spiritizmussal, hogy kik azok a szellemek, kik feleletet adnak, hogy mi a céljuk? Sok nagyon érdekes példával illusztrálja a szellemidézést, s ezekből teljesen megismerjük azokat a „kedves“ — „édes“ jó szellemeket, mely hízegő szavakkal szokták a hölgy spiritiszták meg tisztelni a jelentkező spiriteket. Miért is különösen a hölgyek figyelmét hívjuk fel e műre, hogy mielőtt nagyon elmerüljének a szellemidézés babonájába olvassák el e könyvet, s aztán tánczoltassák az asztalt, ha ugyan föl nem lökik maguktól mint olyant, mely nem megholtjainak lelkével, de a gonoszszal hozza öt kapcsolatba. A könyv megjelent Kalocsán Juresó Antal könyv kereskedő kiadásában, ára: 60 kr.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Pázsit a gyümölcsfák ellensége.

A gyümölcsészet terén néha oly elfogult nézetekkel találkozunk, hogy ellenök ugyszólván kényszerrel föl kell lépniük, hogy hátrányukat kimutassuk. Ilyen az is, hogy a gyümölcsfák koronaaljánában nem szabad a gyepet megtűrni, mert tanyája különösen a cserebogarak álcáinak és hátrányos befolyással van a fa termékenységére. Sok nedvességet elvon a gyökerektől és egyuttal gyöngíti azokra a légkőr behatását. Szóval egyik oka a fák terméketlenségének.

Egy ismerősöm gyakran panaszkodott, hogy nincs megelégedve fáival, mert ritkán adnak termést. Javasoltam neki, hogy ássa föl a fák alját, ne sajnálja azt a kis pázsitot, ugysis drágán veszi meg. Nem hitte, hogy a gyep ártbasson, kár is volna, ugymond a pázsitot elcsufítani. Végre többszöri rábeszéléssemre fölássatta a fák alját és most a kivel csak találkozok és ha gyümölcsfákról van szó, első figyelemzetése az, hogy a fák aljának nem szabad gyesnek lenni.

Legjobb, ha a gyepet a fa egész koronaaljánában fölássuk, de legkevesebb a törzstől egy méternyi terjedelemben.

A fák fölássott alja többször nyújt alkalmas a trágyázásra, akár azáltal, hogy a tányér földjét jól elkorhadat trágyával, érett komposztal behintjük és mélyen leássuk, akár pedig úgy, hogy időnkint, évenként egyszer, a koronaaljától a földet egy ásónyi mélységre kiássuk és televény földdel helyettesítjük, vagy a korona csurgásában furt-lyukakba felhígított trágyalevet, különösen a virágzás után a gyümölcs megkötése céljából, öntünk, ha pedig a nyár száraz, hetenkint tiszta vízzel töltjük meg a lyukakat. Ezáltal nemcsak, hogy a fát erősítjük és termékenységére indítjuk, hanem a gyümölcsöt megóvjuk a lehallástól és növeljük zamatosságát, nagyságát.

A kik azért nem szeretik fölászni a gyepet, mert, hogy diszteleníti a pázsitot — a mi ugyan nem áll, ha a földtányért tisztán, ásó és gereblye alatt tartjuk — azok szegélyezzék be a földtányért virágokkal, akkor meg éppen emelni fogják vele a kert szépségét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. Ö. Nagykörös. A gratulációért köszönet. Más ítéletet nem is várhattunk, mert hisz részünkön volt az igazság. A vitorlák állandóan föl vannak huzva, csak kedvező szél kell, hogy megint kiduzzadjanak. Üdv! **Reményim derűje.** Ne kívánja borussá tenni olvasóink napjait reményei derűjével! Az emberszeretet szent nevében kérjük erre. Egyéb-iránt vegye tudomásul, hogy halálos ellenségünknek tekintünk mindenkit, aki rossz verseket küld hozzánk. **Hadfi.** A 32-ös gyalogezred nem osztrák, hanem magyar ezred, amelyben csaknem mind magyar fiuk szolgálnak. Budapest fővárosnak ez a házi ezrede. 2. Ott szolgálhat, a hol akar. 3. A haditengerészetnél egy éves önkéntes nem tehet tartékos tiszti vizsgálatot. Előnye az, hogy nem kell évenként gyakorlatokra bevonulnia. Jobb lesz lemondani az ideáról, mert annál fáradságosabb szolgálat nincs az egész ármádiában. **Gazda.** A Földművelési Értesítő rendszerint közölni szokta. **Vuncsi.** Yum-yum hogy van? A csiribiri embereknek valamint B.-nek 1000.

Felelős szerkesztő: **Báró Proff Kocsárd.**

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

+++ BANTALMAKNÁL +++

47. 0-16 LEGJOBAN AJÁNLVA!

MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közlöttekért teletlőséget nem vállal szerkesztőség.

Hirdetések
felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

Nyomatott számmér Imréné, Székestéjérvárott.